

APSPRENDIMAS IŠVYKTI

Rimo Vilavičiaus nuotr.

Kai mano Gyvenimo Partneris nusprendė išvykti į taikos palaikymo misiją, atsistočiau prieš veidrodį, kelioliką minučių įdėmiai žvelgiau sau į akis, tuomet pilna krūtine įkvėpiau ir pro duris žengiau pasirengusi... Kam?

Planuojant atostogas, važiuojant išskylauti, šeimyninės šventės šurmulyje, ramiai pietaujant, susitinkant su draugais, apsiperkant – bent kartą per savaitę iš mano lūpų išsprūsta žodžiai: „Jis išvyksta į misiją.“ Kas tada nutinka? Jei pietaujame, staiga nutyla stalo įrankių skambesys ir virš stalo ima plasnėti nejuokumo šmėkla. Jei tai atsitinka prekybos centre, aš nužingsniuojau tolyn, o už nugaros pasilikusi kolegė, žinau, tuo metu bando sulaikyti žemyn smunkantį žandikaulį ir netrukus greitais žingsneliais pribėgusi timplteli už peties ir, rodos, supykusi (nors ko jai

pykti?..) klausia: „Ir tu išleidi?..“ Jei tai giminės susitikimas, tai po mano išstartų žodžių pašnekovas atsiprašęs šmurkšteli prie gausiausiai nusėsto stalo ir netrukus visi ima nedviprasmiškai žvilgčioti į mano ir Jo pusę. Manau, galiu drąsiai teigti, kad 90 proc., išgirdusių apie tokius planus, jeigu nepuola reikšti nepasitenkinimo, tai bent jau nedviprasmiška tylą demonstruoja nepritarimą.

Kaktomuša susidurdama su tokiu vienpusišku aplinkinių žmonių požiūriu (jau pabodo kas kart vis iš naujo mėginti žmonėms ką nors paaiškinti) ir manydama, kad ne aš viena atsiduriu panašiose situacijose, panorau apie tai prabilti garsiai.

Kas yra pora, šeima? Tai juk du žmonės, kurių dopamino, testosterono, estrogeno ar seratonino cheminė grandinė atitiko viena kitą; tai dvi asmenybės, kurios viena kitoje atrado trūkstatumus elementus; tai Jis, kuris yra toks panašus į Ją, ir Ji, kuri yra tokia panaši į Jį; tai du mieli žmogučiai, kurių veidai nušvinta šypsena, kai pamato, pajunta, užuodžia vienas kitą. Tai du žmonės, kurie susiima už rankų ir nusprendžia, jog yra pasirengę eiti savuoju gyvenimo keliu, kurti savo šeimą, statyti savo likimo pilį, kurti savo gerovės tvirtovę. Mes augame ir tobulėjame vienas šalia kito, dažnai atsiduriame situacijose, kuriose dar nesame buvę, kur išmokstame ko nors naujo, kur peržengiame senų baimių slenksčius ir atrandame naujų kerinčių pojūčių. Kiekviena pora (šeima) gyvena tarsi atskirame pasaulėlyje, kur egzistuoja tik jiedu, kur jų priimami sprendimai yra esminiai, o pasirinkti keliai – vieninteliai. Tačiau neretai esantys greta tiesiog nenori ir nesugeba pasilikti šalia: giminaičiai mano geriau žinantys, kaip jaunimas turėtų gyventi, tėvai, įsitikinę, kad nori geriausio, mėgina paveikti vaikų sprendimus, vyresnieji draugai ir kolegos, vadovaudamiesi savo dažnai kitokia, bet sąmoningai prie tavosios situacijos pritemta neigiama patirtimi, tarsi užburti stengiasi įžvelgti tik neigiamas pasekmes, kurias atneš Tavo Gyvenimo Partnerio sprendimas išvykti. Aplinkiniai tiesiog negali nekomentuoti, nesikišti ir nepatarinėti...

Taikdario kelio pasirinkimas gali būti nulemtas įvairių priežasčių: tikėjimo taikos ir vakarietiškos demokratijos sklaidos privalumais, noro teoriją

ir poligone įgytus įgūdžius pritaikyti praktikoje, juos įprasminti, įgyvendinti dažno berniuko svajonę – būti kovos lauke, karštame taške, eiti petys į petį su draugu, neabejojant ir nedvejojant pasitikėti juo, išgelbėti gyvybę ir t. t. Kitus rinktis misiją pastūmėja finansiniai motyvai, tretiems – tai tiesiog neišvengiama pasirinkto darbo specifi-ka. Taigi eiti taikdario keliu yra dešimtys, jei ne šimtai, priežasčių. Žinoma, man prieštaraujantys galėtų dabar drąsiai rėžti, jog yra lygiai tiek pat argumentų nesirinkti tokio kelio. Ir jie būtų teisūs. Tačiau atsisukime į šiandieną, pažvelkime į Pietų Osetijoje užsiplieskusį Gruzijos ir Rusijos interesų konfliktą, kuris jau išsikerojo į atvirą kovą. Staiga neapykantos užtaisas sprogo kur kas arčiau mūsų, karštasis taškas svyla, galima sakyti, visai čia pat, o ne kažkur ten, Vidurio ar Artimuosiuose Rytuose. Kiekvieno mąstančio žmogaus kūnu nesąmoningai nuvilnija drebulo banga – tokie regioniniai konfliktai staiga įsiplieskia ir turi savybę plisti, ypač šiuolaikiniame ekonominėmis ir politinėmis vijomis susaistytame pasaulyje, o juos sutramdyti ir užgesinti yra itin sunku. Ir nejučia aplinkiniai pradeda kalbėti, kad privalu ge-

sinti ugnį kuo skubiau, kad reikia palaikyti vieną ar kitą konflikto pusę, kad negalima nereaguoti, nesikišti, visko tiesiog palikti taip, kaip yra. Vadinasi, kai esate pakankamai arti, kad pajustumėte atplūstantį karštį, nuo sprogimų drebančią žemę ar išgirstumėte nekaltų žmonių raudas ir širdį veriantį skausmo klyksmą, tuomet jums parūpsta, tuomet nebenorite būti nuošaly, tuomet norite reaguoti. O jei situacija susiklostytų taip, kad pavojus atšliaužtų dar arčiau, tuomet būtumėte pasirengę siųsti savo sūnus ir dukras, brolius ir seseris, vyrus ir žmonas, draugus ir drauges ginti jūsų ramybės...

Visi mes esame truputį savanaudžiai. Dauguma visuomenės yra vieninga tik tada, kai pajunta naudą, kai pakvimpa parama, neuždirbtų, bet mistiškai nusipelnytų pinigų lietumi. Daugelis yra linkęs palaikyti sprendimus tada, kai tereikia balso, kuris dabartiniame pasaulyje nebeatspindi tikrojo piliečio savybės – dalyvavimo valdyme, stiprių įsitikinimų išraiškos. Tačiau kai reikia ne žodžiais, o darbais išreikšti savo poziciją, toji vieninga gausi visuomenė staiga kažkur pranyksta, nublanksta, užmiega... Ir tada taip norisi sušukti – nebūkime tais lietuviais, kuriems malonu stebėti degantį kaimyno klojimą! Suvokime, kad norėdami pasaulinės taikos ir gėrio privalome stengtis, turime malšinti blogio ir neapykantos židinius iš pašaknų, o ne tik gesinti atviras liepsnas; juk kol smilks samanos, išliks tikimybė milžiniškam gaisrui įsiplieskti iš naujo.

Paklausta, kodėl palaikau Savo Žmogaus sprendimą vykti į misiją, kodėl jį išleidžiu, tenoriu nusijuokti ir paklausti: „O kaip galėčiau neišleisti?“ Juk Žmogus, gyvenantis su manimi, nėra mano šunytis, kurį vedu į lauką tada, kai man patogiu ar kai aš noriu pasivaikščioti, kurį maitinu pagal savo susikurtą grafiką ir už kurį sprendžiu aš. Juk mano Gyvenimo Partneris yra įgalus priimti sprendimus. Galų gale juk tai yra jo darbas. Ir, mano manymu, visos tos moterys, kurios, vos išgirdusios žodį „misija“, puola isteriškai purtyti galvą ir mosikuoti rankomis bei šaukti, kad savo vyro ten niekuomet ir nė už ką neišleistų, turėtų vos pakirdusios ryte užbarikaduoti duris ir lygiai taip pat neleisti vyrui išeiti į darbą biure, garaže, statybose ar bet kur kitur. Teigiančios, kad joms vyro reikia šalia, o ne kažkur ten, tegul užrakina savo mylimuosius narvelyje ir nešiojasi visada kartu. Matyt, troškimą įgyvendinti svajones geba suprasti ir palaikyti tik tas, kuris pats turi svajonių. O siekį kilti, pamatyti ir pasiekti kuo daugiau palaikys tik tas, kas pats turi sparnus. Aš, kaip ir mano Mylimasis, juos turiu ir nebijau skristi nors ir į pasaulio kraštą...

Lina Žukauskaitė

„Kario“ archyvo nuotr.